

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในส่วนกลางและส่วนจังหวัดที่มีส่วนในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะมุ่งศึกษาเฉพาะผู้บริหารในส่วนกรุงเทพฯ และส่วนจังหวัดที่มีส่วนในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 264 คน ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามคืนมา 237 ชุด ดังนี้

ในส่วนกรุงเทพฯ จะศึกษาเฉพาะคณะกรรมการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้บริหารที่ทำงานในการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 21 คน ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามคืนมาครบทั้ง 21 ชุด

ในส่วนจังหวัดจะศึกษาเฉพาะผู้บริหารที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามที่ตั้งของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในแต่ละเขต รวม 22 จังหวัด โดยศึกษาจังหวัดละ 12 คนรวม 264 คน ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามคืนมา 18 จังหวัด รวม 216 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ตารางแสดงจำนวนและร้อยละในการแจกแจง ซึ่งเป็นสถิติเชิงพรรณนา อธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ความรู้ ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์

ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ ซึ่งมีผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.1 ข้อมูลด้านประชากร

ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้ มีจำนวน 237 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 194คน เพศหญิงจำนวน 43คน โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุระหว่าง 41-50ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 85 โดยส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 65

1.2 ข้อมูลด้านความรู้ในเรื่องการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับกลาง มีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่ไม่พบระดับความรู้ในระดับต่ำเลย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารเป็นผู้นำความคิดในการเผยแพร่นวัตกรรม มีความรู้ในเรื่องของการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นนวัตกรรม ในระดับปานกลางและระดับสูง ที่จะสามารถเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ไปสู่ทุกองค์การและประชาชนได้อย่างถูกต้อง

1.3 ข้อมูลด้านทัศนคติที่มีต่อในเรื่องการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที๋ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร ได้แบ่งเป็น 3 ส่วน โดยในส่วนแรกเป็นทัศนคติที่มีต่อความเป็นไปได้ต่อการการท่องเที๋ยวเชิง

อนุรักษ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารระดับสูง มีทัศนคติในระดับเป็นกลางจำนวนมากที่สุด และผู้บริหารระดับกลาง มีทัศนคติในระดับเป็นกลางจำนวนมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ในส่วนที่สอง เป็นทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารระดับสูง มีทัศนคติในระดับเป็นกลาง จำนวนมากที่สุด และผู้บริหารระดับกลาง มีทัศนคติในระดับเป็นกลาง จำนวนมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ในส่วนสุดท้าย เป็นทัศนคติต่อแนวทางการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารระดับสูง มีทัศนคติในระดับเป็นกลางจำนวนมากที่สุด และผู้บริหารระดับกลาง มีทัศนคติในระดับเป็นกลาง จำนวนมากที่สุดเช่นเดียวกัน

จะสังเกตได้ว่าผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติทั้ง 3 ส่วน เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อยู่ในระดับเป็นกลาง จำนวนมากที่สุด เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ถือเป็นนวัตกรรม และเป็นแนวคิดที่รับมาจากต่างประเทศ ยังไม่มีความชัดเจนในรูปแบบและนโยบายที่เหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งระดับทัศนคติของผู้บริหารส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับเป็นกลาง ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนไปเป็นระดับสูงได้ หากได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องมากขึ้น และมีการวางรูปแบบนโยบายที่ชัดเจนเท่าที่เป็นอยู่ อันจะทำให้กระบวนการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะเป็นในลักษณะของกระบวนการที่ประกอบกันตั้งแต่ขั้นตอนในการศึกษาข้อมูลจนถึงขั้นตอนของการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ ในการเผยแพร่จะต้องประกอบกันให้ครบทุกขั้นตอนโดยกระจายความรับผิดชอบไปตามการมีส่วนร่วมของผู้บริหารแต่ละส่วน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

ในการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหารแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. คณะกรรมการในส่วนกลาง มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการร่างนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2. ผู้ว่าราชการจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุด ในเรื่องของการตัดสินใจหรืออนุมัตินโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. หัวหน้าสำนักงานจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องการแสดงความคิดเห็นในแนวทางนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. ประธานหอการค้าจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการพิจารณางบประมาณในนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
5. ป่าไม้จังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการศึกษาและกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวตามนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
6. เจ้าหน้าที่ป่าไม้จังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการศึกษาและวิจัยแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
7. ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติของจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการวางแผนและควบคุมโครงการต่าง ๆ ในนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
8. เจ้าหน้าที่ส่วนอุทยานแห่งชาติของจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการกำหนดข้อบังคับกฎระเบียบในพื้นที่ท่องเที่ยวตามนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
9. ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวของจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการตัดสินใจหรืออนุมัตินโยบายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
10. เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวของจังหวัด มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องของการศึกษาและวิจัยแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โดยในส่วนอื่นนั้น กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมกระจายตามลำดับกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับระบบการบริหารงานในปัจจุบัน เป็นไปตามตำแหน่งหน้าที่การงานและขีดความรับผิดชอบของแต่ละระดับผู้บริหาร

2. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1

ความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ ทักษะคดีที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2

ความรู้ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในเรื่องการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3

ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร (ตารางที่ 25) จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีระดับความรู้ อยู่ ในระดับปานกลางร้อยละ 51.1 และในระดับสูงร้อยละ 42.9 ในขณะที่ทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวนมากที่สุด พบว่า โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลาง และระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติในระดับปานกลางเท่านั้น เนื่องจากผู้บริหารมีความรู้จากการศึกษา ทำความเข้าใจในแนวทางและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่อนข้างมาก แต่ในเรื่องของทัศนคตินั้นมีความแตกต่างกันไปและมีมุมมองในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แตกต่างกันออกไปอีกด้วย ซึ่งไม่จำเป็นที่ทัศนคติจะต้องคล้อยตามระดับความรู้เสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

สุนิสา พักตร์เพียงจันทร์ (2531) เรื่อง "การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารความรู้ ความเข้าใจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและทัศนคติต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว"

ที่ชาวประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ความรู้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่มี ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (E.M. Rogers and FF. Shoemaker) อ้างใน เสถียร เศษประทับ (2522). เกี่ยวกับทัศนคติเฉพาะที่มีต่อวกรรมนั้นมีอิทธิพลทั้งวกรรรมที่กำลังเผยแพร่ในปัจจุบันและมีอิทธิพลต่อวกรรรมที่จะเผยแพร่ในอนาคตอีกด้วย คือถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อวกรรรมและการเผยแพร่วกรรรมในปัจจุบันก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อวกรรรมในอนาคตด้วย ตรงกันข้ามถ้าบุคคลได้รับประสบการณ์ที่เลวกับวกรรรมและการเผยแพร่วกรรรมในปัจจุบันก็จะมีทัศนคติในทางลบกับการเผยแพร่วกรรรมในอนาคตด้วย จึงเกิดสภาวะความไม่พ้องกันระหว่างความรู้หรือทัศนคติ ซึ่งต้องพยายามกำจัดหรือลดความไม่สมดุลงั้น บุคคลจะต้องแสวงหาข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับวกรรรมเพื่อสนับสนุนวกรรรมนั้น เกิดความตระหนักหรือตื่นตัวในวกรรรม เกิดทัศนคติที่ดีต่อวกรรรมเพื่อให้เกิดความพ้องกันหรือสมดุลงั้นระหว่างสิ่งที่เขาเชื่อและสิ่งที่กำลังทำ

เช่นเดียวกับเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทยที่ถึงเป็นวกรรรมที่ยังไม่ได้รับการเผยแพร่เท่าที่ควร ผู้บริหารมีระดับความรู้ที่ไม่สัมพันธ์กับระดับทัศนคติ เนื่องจากสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหลายปีที่ผ่านมาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงมีทัศนคติในระดับเป็นกลางต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แม้ว่าผู้บริหารเหล่านี้จะมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยตลอด ดังนั้นจึงควรมีการร่วมมือกันให้มากขึ้นในระดับผู้บริหารในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดความตระหนักหรือตื่นตัวในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้นกว่าที่ผ่านมาสามารถปรับเปลี่ยนระดับทัศนคติให้มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ได้ ซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง หากเทียบจากระดับความรู้ (ตารางที่ 7-8) กับระดับทัศนคติ (ตารางที่ 9-19) มีระดับความแตกต่างกันไม่มากเท่าไรนัก

สมมติฐานที่ 2

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร

(ตารางที่ 26) จึงเป็นไปตามสมมติฐานจากการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางลบกับบทบาทในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร. จึงแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกลับมีส่วนร่วมน้อยในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผู้บริหารที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์น้อยกลับมีส่วนร่วมมากในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เสถียร เขยประทับ (2528) ศึกษาถึงโครงสร้างขององค์การที่มีอิทธิพลต่อข่าวสารข้อมูลว่า โครงสร้างขององค์การจะเป็นสิ่งที่จำกัดและชี้ทิศทางของข้อมูลโดยธรรมชาติ ผู้บริหารระดับสูงจะมีการทำงานในลักษณะแผ่กว้าง ไม่ใช่เฉพาะเจาะจง ในขณะที่ผู้บริหารระดับกลางจะทำงานในส่วนที่เจาะลึกลงไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

จะสังเกตได้ว่า กลุ่มผู้บริหารระดับสูงมักมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากเนื่องจากมีการรับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากบุคคลและสื่อต่าง ๆ ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ เพื่อถ่ายทอดเป็นแผนงานหรือนโยบายเพื่อให้กลุ่มผู้บริหารระดับกลางนำไปปฏิบัติใช้ต่อไปสู่ทุกองค์การและประชาชน แต่ในโครงสร้างการทำงาน ผู้บริหารระดับสูงจะมีส่วนเฉพาะการร่างกำหนด ตัดสินหรืออนุมัติแนวทางหรือนโยบายเป็นส่วนใหญ่ (ตารางที่ 15-19 ตารางที่ 21 และตารางที่ 23) ส่วนผู้บริหารระดับกลางจะมีส่วนการศึกษา วิจัย ตรวจสอบและปฏิบัติงานในกระบวนการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไปสู่ทุกองค์การและประชาชน (ตารางที่ 20 ตารางที่ 22 และตารางที่ 24) ซึ่งมีส่วนร่วมค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับผู้บริหารระดับสูง

มีงานวิจัยที่มีผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยของพระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) พบว่า ทักษะคิดต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

กลุ่มผู้บริหารระดับสูงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้นเท่าที่เป็นอยู่ได้ โดยการมีส่วนร่วมในการศึกษา วิจัยหรือปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกัน ผู้บริหารระดับกลางก็ควรมีการแสวงหาความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มผู้บริหารมีความสัมพันธ์ไปใน

ทิศทางเดียวกันระหว่างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการมีส่วนร่วมการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ในที่สุด จึงไม่เป็นเรื่องที่ยากนัก หากพิจารณาจากตารางที่ 26 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารในระดับที่แตกต่างกันไม่มากนัก

สมมติฐานข้อที่ 3

ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร

แคเนียล แคทซ์ และชอทแลนด์ (Kaniel Katz and Stotland) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่ามี 3 ส่วน โดยในส่วนที่ 3 เป็นส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) ซึ่งมีแนวโน้มเน้นไปในทางการกระทำหรือพฤติกรรมในลักษณะที่ว่า เมื่อมีสิ่งเร้าก็จะเกิดปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น เช่น เมื่อบุคคลมีความรู้สึกด้านบวก พฤติกรรมที่แสดงออกก็จะเป็นไปในทางที่ดี เมื่อเทียบกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารจะอยู่ในระดับเป็นกลางและระดับเชิงบวก ทำให้การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากและระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากการวิจัย พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหาร (ตารางที่ 23) จึงเป็นไปตามสมมติฐาน จากการวิจัยพบว่า ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กล่าวคือ ระดับของทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะสังเกตได้ว่า ทัศนคติในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับเป็นกลางและระดับเชิงบวก (ตารางที่ 9-14) และการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของผู้บริหารส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก (ตารางที่ 15-24) เช่นเดียวกัน

มีผลงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและบทบาทหรือพฤติกรรมเป็นไปในลักษณะที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ งานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณโสภณ (2538) เรื่อง “พฤติกรรมกาเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ทัศนคติเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และยังมีงานวิจัยที่สอดคล้องอีกชิ้นหนึ่ง เป็นงานวิจัยของ พิศศิลป์ จิตนาวาร (2535) เรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของประชาชนในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

จะเห็นได้ว่าทัศนคติของผู้บริหารมีส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเชิงอนุรักษ์อย่างมาก ดังที่ โรเจอร์ส (Rogers) ได้กล่าวว่า หากบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว บุคคลนั้นก็สามารถใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจให้บุคคลอื่นเกิดการยอมรับปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างกว้างขวางและเต็มที่ ผู้บริหารเหล่านั้นจึงสามารถใช้กลยุทธ์โน้มน้าวใจให้ทุกองค์การและประชาชนเกิดการยอมรับปฏิบัติในแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทยจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น โดยเข้ามามีส่วนร่วมกับผู้บริหารระดับกลางโดยมีการประสานงานกันของผู้บริหารทั้งสองระดับอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกัน ผู้บริหารระดับกลางควรมีการศึกษาหาความรู้ แสวงหาข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหรือสื่อต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้แนวความคิดที่เผยแพร่ไปสู่สังคมมีความถูกต้องและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
2. ผู้บริหารควรใช้กลยุทธ์โน้มน้าวใจให้ทุกองค์การและประชาชนเกิดการยอมรับในแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้ทุกองค์การและประชาชนเกิดความรู้ที่ถูกต้องและทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เช่นเดียวกับผู้บริหารเหล่านี้ อันจะมีส่วนทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) เป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารควรมีการประชุมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการร่วมมือกันเพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการโน้มน้าวใจให้ผู้บริหารได้ปรับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นไปในระดับเชิงบวกมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นธุรกิจเอกชน เช่น โรงแรม, รีสอร์ท เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับที่มากเช่นกัน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสื่อที่ใช้เผยแพร่ความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อาจจะศึกษาในแง่ของรูปแบบของสื่อ ประสิทธิภาพของสื่อ เป็นต้น โดยสื่อต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นจะเป็นส่วนสำคัญในการกระจายข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างประเทศว่ามีความสอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพียงใด รวมถึงระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวเหล่านั้นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย